

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

ÉPÍTÉSÜGYI ÉS ÖRÖKSÉGVÉDELMI FŐOSZTÁLY
ÉPÍTÉSFELÜGYELETI ÉS ÖRÖKSÉGVÉDELMI OSZTÁLY

Szabó András polgármester
részére

Kunhegyes Város Önkormányzata

5340 Kunhegyes
Szabadság tér 1.

Iktatószám: JN/46/00912-2/2023.

Tárgy: Vélemény

Melléklet: -

Ügyintéző: Sisa Béla/Kovács Ádám

Elérhetőség: 56/795-675, sisa.bela.zsolt@jasz.gov.hu

30/016-6887, kovacs.adam@jasz.gov.hu

Tisztelt Polgármester Úr!

Kunhegyes város „Integrált Településfejlesztési Stratégiája felülvizsgálata és módosítása” egyeztetési dokumentációját (*Hiv. szám: TK/10-68/2023.*) megvizsgálva a Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Kormányhivatal örökségvédelmi hatósága – mint véleményezésre jogosult szerv – a következő véleményt adja.

A kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény (a továbbiakban: Kötv.) 3. és 5. §-ai értelmében, a kulturális örökség védelme érdekében a köz- és magáncélú fejlesztéseket – így különösen a terület- és településfejlesztés, terület- és településrendezés és az ezzel kapcsolatos beruházások tervezését **az örökségvédelemmel** – a régészeti és műemléki értékek védelmével – **összhangban kell végezni**. A kulturális örökség védelme közérdek, megvalósítása közreműködési kötelezettséget jelent az állami és önkormányzati szervek, a nemzetiségi szervezetek, az egyházi jogi személyek, a civil és gazdálkodó szervezetek, valamint az állampolgárok számára.

A Kötv. 4. § (1) bekezdése alapján a kulturális örökség a nemzet egészének közös szellemi értékeit hordozza, ezért megóvása mindenkinek kötelessége.

Az örökségvédelem hatáskörébe tartozó követelmények

A kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet (továbbiakban: Övr.) 91. §-ában az örökségvédelmi vélemény megadásának meghatározott szakmai szempontjai a következők.

- A védett régészeti örökség és a műemléki értékek helyben történő megőrzése alapvető követelmény.
- A műemléki területet érintő, jogszabályban meghatározott beavatkozást a védett érték településképi, illetve tájképi megjelenésének és érvényesülésének kell alárendelni, amelynek során a jellegzetes történeti építészeti formai megoldások, a hagyományos műszaki megoldások és építőanyagok használatát előnyben kell részesíteni.
- A műemléki környezet egyedi, az örökségvédelmi szempontok érvényesítését biztosítandó, a beépítésre szánt területek esetében építési övezeti és a beépítésre nem szánt területek esetében övezeti előírások, továbbá egyéb rendelkezések meglétének vizsgálata.
- A település (településrész) történelmileg kialakult tagozódásának, szerkezetének, beépítési módjának, jellemző beépítési magasságának és hagyományos jellegének megőrzése.
- A közlekedéshálózat szabályozásának a történeti településrész méreteihez és szerkezeti adottságaihoz alkalmazkodó megoldása.

Műemlékvédelmi szakvélemény

Az örökségvédelmi hatóság a beküldött egyeztetési anyagra vonatkozóan a következő műemlékvédelmi szakmai véleményt adja.

Örökségvédelmi hatástanulmány

Bevezetés

„Kunhegyesre vonatkozóan figyelembe lett véve a jelenleg hatályos településrendezési terv részeként készült örökségvédelmi hatástanulmány, valamennyi, múzeumi adattárakban, szakirodalomban, levéltárakban fellelhető kiadvány és dokumentum, valamint helytörténeti kiadvány felhasználásra került, továbbá figyelembe lett véve a Polgármesteri Hivatal, és a helyi lakosok tájékoztatása, adatközlése.” Az irodalomjegyzékben fel kell tüntetni, mely kiadványok alapján íródott a hatástanulmány.

Településtörténet

A település történeti leírása a történeti településszerkezet alakulását és a településmag leírását nem tartalmazza. A mellékletben szereplő katonai felmérési térképek alapján jól látható, hogy Kunhegyes kétbeltelkes település volt a 18. században. A város történetét feldolgozó, Szabó András szerkesztette könyvben – a Kunhegyesi krónikában – a Kunhegyes fejlődése fejezetben részletesen leírásra kerül, hogy a település egyes részeit mikor parcellázták, és mely időponttól mire használták.

Jogszabályok és módszertani kérdések

Az örökségvédelem alatt nem csak a régészetet kell érteni; a Kötv. szerint *a kulturális örökség elemei:* a régészeti örökség, a hadtörténeti örökség régészeti módszerekkel kutatható elemei, **a műemléki értékek,** a nemzeti emlékhely, a kiemelt nemzeti emlékhely és annak 61/I. § (3a) bekezdése szerinti településképvédelmi környezete, valamint a kulturális javak. *Műemléki érték:* minden olyan építmény, történeti kert, történeti temetkezési hely, vagy műemléki terület, valamint ezek maradványa, továbbá azok rendeltetésszerűen összetartozó

együttese, rendszere, amely hazánk múltja és a magyar nemzet vagy más közösség hovatartozás-tudata szempontjából országos jelentőségű történeti, művészeti, tudományos és műszaki emlék alkotórészeivel, tartozékaival és beépített berendezési tárgyaival együtt, vagy egyes nevesített értéke vonatkozásában.

Védett műemléki értékek értékleltára

Csak felsorolja a védett épületeket, bemutatásuk hiányzik. A régészeti értékeket ismételtén bemutatja, megismételve az első fejezet végét. Célszerű lenne az épületek bemutatásánál is egy logikai sorrendet követni.

Településszerkezet

Kunhegyes településmagja kétbeltelkes, és a Nagykunságra jellemző, lopott tornácos alföldi parasztház-típus volt a jellemző. A kétbeltelkes utcarendszer a mai napig jól megfigyelhető. Érdekessége, hogy a Kakat pontosan félbevágja a várost; a kétbeltelkes rendszer a bal oldala, a jobb oldalon későbbi, utcás rendszer figyelhető meg. Elszórtan elhelyezkedve, de nagy mennyiségben parasztpolgári- és parasztházak a mai napig fellelhetők a településen, és védendő értéket képviselnek.

További javaslatok

A műemlékeket fotókkal is be lehet mutatni, a tartozékaikkal együtt. Az értékek megőrzését biztosító szempontok és követelmények címszó alatt épületek felsorolása található a szempontok és követelmények bemutatása helyett.

Megalapozó vizsgálat

1.7.3.2 Építészeti örökség

A város története és egyes régi épületének leírása helyett az építészeti örökség jelen helyzetét kellene mutatni, vizsgálni.

Településfejlesztési koncepció

Átfogó cél 4. – Az új megnevezésből a megőrzés kimaradt. Javaslat az átfogó cél megnevezésére: 'A minőségi városi épített és természeti környezet védelme és fejlesztése a fenntartható települési környezet érdekében'

Régészeti szakvélemény

A tervezett fejlesztési célok a régészeti érdekeket nem sértik.

Ugyanakkor felhívom a figyelmet, hogy a középtávú fejlesztési célok kidolgozása során a kulturális örökségvédelmi jogszabályok előírásait maradéktalanul be kell tartani, a fejlesztési célokat ezen jogszabályokban foglaltakkal összhangban szükséges megvalósítani. A kulturális örökség védelméről a Kötv. rendelkezik, amelynek előírásait a települések rendezési tervének készítése során figyelembe kell venni.

A fejlesztési területek kijelölése során a régészeti lelőhelyek területének elkerülése javasolt.

A Kötv. 9. § és 10. § (1) bekezdésében foglaltak alapján ugyanis a régészeti lelőhelyeket – a fenntartható használat elvének figyelembevételével – csak olyan mértékben lehet igénybe

venni, hogy azok állománya számottevően ne csökkenjen, illetve eredeti összefüggéseik jelentősen ne károsodjanak. A régészeti örökség elemeit lehetőleg eredeti lelőhelyükön, eredeti állapotukban, eredeti összefüggéseikben kell megőrizni.

Továbbá, a Kötv. 19. § (1)-(3) bekezdése szerint a nyilvántartott régészeti lelőhelyeket a földmunkával járó beavatkozásokkal, fejlesztésekkel, beruházásokkal, beleértve az ásványi vagyon kitermelését is jogszabályban meghatározott esetekben és módon el kell kerülni. A régészeti örökség elemei eredeti helyzetükből csak régészeti feltárás keretében mozdíthatók el, a régészeti feltárások költségeit – a mentő feltárás, valamint a Kötv. 23/F. § (7) bekezdésében foglalt eset kivételével – a 10. § (1) bekezdésére figyelemmel annak kell fedeznie, akinek érdekében az elvégzendő földmunka vagy a nyilvántartott régészeti lelőhely bolygatása szükségessé vált.

Az örökségvédelmi hatóság véleményét a jogszabályokban meghatározott szakmai szempontok alapján, és a településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint az egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 419/2021. (VII.15) Korm. rendelet 64. §-ában foglaltak szerint adta meg.

Szolnok, 2023. augusztus 4.

Tisztelettel:

Dr. Berkó Attila főispán
nevében és megbízásából kiadmányozó:

Csák Adrienn

műemlékvédelmi feladatokat ellátó
kormánytisztviselő

Értesülnek:

1. Címzett (Hivatali kapu)
2. Irattár